

La clau

L'inerència del passat es manté durant un temps, però no indefinidament. Quan es deixa d'aplicar pressió, la desacceleració ve sola fins que al final sobrevé una aturada absoluta. Catalunya és avui un país que viu del passat. De les coses que es van gestionar bé quan hi havia ambició, visió a llarg termini i una estratègia clara de futur. Un exemple clar és el del Parc Científic de Barcelona, fundat ara fa 20 anys, i pioner al seu dia en biotecnologia a Espanya.

És revelador com les infraestructures ben executades perduren més enllà de les crisis i alimenten l'atracció d'empreses. La xarxa científica i sanitària de Catalunya, reconeguda internacionalment, també és fruit

Inèrcia

OLGA Grau

DIRECTORA ADJUNTA

d'una planificació, visió i execució del passat. El mateix podem dir de moltes altres infraestructures clau en l'economia catalana, com Fira de Barcelona, ara per cert amb la seva

renovació paratitzada per la crisi política catalana.

Catalunya no seria avui el que és sense l'impuls dels sectors públic i privat. Però aquesta dinàmica que era la norma, ja fa molt temps que s'ha abandonat per part dels poders polítics. Els deu anys de crisi econòmica han sigut letals per la retallada de recursos i inversions. I els ideòlegs del procés ha concentrat tot els esforços polítics en la consecució d'una república impossible a curt termini, en comptes de dirigir-los a recuperar el nivell econòmic previ a la crisi i a pensar en els reptes del futur.

La disrupció tecnològica generarà grans quantitats d'atur, el problema migratori tensarà la so-

cietat del benestar tal com la coneixem, i la competència de les noves potències emergents, com la Xina i l'Índia, serà més agressiva del que hem conegut fins ara. Els reptes són globals, però els efectes seran locals.

És cert que els polítics no disposen de tots els instruments per gestionar els conflictes que afronten, però culpar sempre els altres en lloc de posar-se a treballar és la recepta que defineix els populismes. Si Catalunya no compta amb un Govern que governi en el present, difícilment tindrà futur. Només passat, i mentre duri la inèrcia. ■

[@olgagrau13](#)

La salut mental

SILVIA Còppulo

Ments despertes

Collegi de Metges de Barcelona. Primera Jornada Salut mental i jo. Quatre usuaris de la salut mental,ponents del programa Ments despertes de la Fundació Som Via, habitualment fan conferències a les escoles. Però avui afronten un repte més difícil: parlar als metges. Objectiu: fer caure l'estigma. Modero la conversa.

«Per què diem que una de cada quatre persones patirà un trastorn mental al llarg de la seva vida, o sigui en el futur? Això està passant ara. Estem barrejats al metro, diu Raquel Gonzalo. La Raquel fa d'actriu amateur a la companyia alternativa Brots. Té un nivell alt d'anglès, 30 anys i un nòvio que l'estima. Vol ser mare. «Un dia no em trobava bé i vaig anar a urgències. Em van dir que era una crisi d'ansietat.»

«I en tenies?». «No, era una mononucleosi; però quan els metges llegeixen al teu historial clínic un diagnòstic mental, no t'escolten; t'estigmatitzen.»

L'AUDITORI calla. Ella coneix les capacitats que té i sap detectar els símptomes de la seva depressió crònica. Al seu costat, hi ha Jonathan Armenteros, alt i guapo, 29 anys, repartidor al mercat de Sant Antoni (Barcelona). «Soc monitor de futbol i de l'Espanyol. Vaig deixar de fumar de cop perquè volia dedicar-me a l'esport. La clau, em diu rient, és que et tractin com a persona. Llavors descobreixes el que et fa sentir bé». El seu diagnòstic diu coeficient intel·lectual limitat. Reconeix que em sorprèn.

Toni Prim ens explicarà amb naturalitat que li van diagnosticar una esquizofrènia paranoide i que està jubilat. Però ha volgut venir, orgullós d'ajudar a formar altres persones. Acabarà la taula rodona Javi Cuesta. De jove, li va costar molt assumir la paternitat, de manera que consumia cocaïna per poder treballar moltes hores i compensar que no era mai a casa portant-hi un bossou. El diagnòstic el va ajudar a connectar-se. Ara, als 47 anys, reclama més implicació personal als metges.

«Com et trobes, Javi? Sorneguer respon: «Uns dies bé, i uns altres malament. ¡Soc un bipolar! Rial! i aplaudiments. Avui hem conegut persones que tenen una malaltia mental, perquè en una sala plena de metges, les hem escoltat. ■

Beneficis de la responsabilitat social

Una visió utòpica? de les empreses

Els directius han d'afavorir la cultura, que converteix una companyia en una comunitat de persones

ANTONIO Argandoña

LEONARD BEARD

Fa uns dies em van demanar que fes una conferència a Lleida, convidat per una entitat social, la Fundació Aspros. Vaig parlar de la responsabilitat social de les empreses i els vaig explicar el que acostumo a dir en aquests casos: que l'empresa és una comunitat de persones, cada una amb les seves pròpies motivacions, molt diferents, però totes amb un propòsit comú, compartit. Al final, algú em va preguntar —amb més delicadesa, és clar— si no els estava prenent el pèl. Li vaig dir que no, que hi ha moltes companyies que responen a aquest model, encara que no totes. En tot cas, l'empresa com a institució no té bona fama.

Després vaig estar pensant per què diem que l'empresa és una comunitat de persones. Quan algú acaba els estudis i es planteja com es janyarà la vida, com aprendrà coses noves, com organitzarà la seva carrera, està pensant en el lloc de treball que espera aconseguir. I la veritat és que aquesta primera experiència és, sovint, traumàtica. El mercat de treball funciona molt malament; la transició de l'escola o la universitat a l'empresa no és un camí de roses. I aquí és on l'empresa ha de ser una comunitat de persones, que aculli, que faciliti l'acollida, que pari per a la següent ocupació.

No és qüestió d'estructures, de programes (que fan falta), sinó de persones. Un cap que sàpiga acos-

tar-se al nouvingut, un capatàs potser rondinaire, però exigent i que animi... Fa uns quants mesos em van haver de fer una operació quirúrgica senzilla. Estirar a la llitera, es van acostar una infermera jove i una altra de veterana. Aquesta última, després de saludar-me, va començar a fer a la primera una classe pràctica de com col·locar una via al pacient. No sé si això responia a un pla organitzat des de la direcció de l'hospital. Però això és una comunitat de persones: ajudar el que ho necessita, tot i que això no figuri en el contracte. Suposo que la infermera jove tenia un contracte en pràctiques, i la seva continuïtat a la feina no estava assegurada. Però aquell dia devia tornar a casa amb una cara alegre.

○ SIGUI: hi ha moltes persones bones, i algunes que potser s'han tornat egoistes. Les primeres són les que converteixen l'empresa en una bona empresa. I això ve a tomb d'una cosa que he dit abans: el mercat de treball funciona molt mala-

ment a Espanya. Les empreses són, sovint, agents passius, davant d'uns sistemes de negociació col·lectiva que funcionen malament, perquè estan al servei de les grans empreses i d'uns sindicats que només es cuiden dels seus treballadors protegits; amb uns mecanismes d'accés al mercat que no funcionen; amb

La visió humanista interna s'ha de sumar a l'exigència d'arreglar el mercat de treball

una estructura de contractes que condemna els joves a vuit anys d'instabilitat abans del seu primer contracte indefinit (de mitjana, entre el 2008 i el 2016) i que empeny a l'atur de llarga durada els menys qualificats.

La culpa d'aquest vergonyós mercat laboral, ja ho he dit, es reparteix entre les associacions empresarials, que defensen les empreses grans de

la competència de les petites, els sindicats, els mitjans de comunicació i, és clar, els polítics. Perquè, com deia fa un temps el president de la Comissió Europea, Jean-Claude Juncker, «tots sabem què fer, el que no sabem és com ser llegit després d'haver-ho fet». I això estén la responsabilitat als experts, a tots els ciutadans i, és clar, a les empreses, que s'aprofiten d'aquell desordre. Ningú té dret a mirar cap a un altre costat: «Això no és responsabilitat meua» no val quan arribes al teu lloc de treball o fas una parada amb els teus companys al voltant de la màquina de cafè.

EN EL PLA micro, les empreses poden ser, i sovint són, comunitats de persones. I, si no ho són, poden millorar molt: i és car, i depèn de tothom. Però en el pla macro, la nostra societat no afavoreix aquesta visió humanista. Per això, aquestes comunitats humanes solen tenir dues cares: una, favorable, acollidora, facilitadora, cap als de dins, i una altra, més hostil, més distant i freda, cap als de fora. No cap als clients, és clar, que són els que ens donen menjar, ni cap als proveïdors o distribuïdors, però sí, per exemple, cap als aturats.

Els empresaris i els directius han de fer arribar la seva veu, perquè s'arregli el mercat de treball: ens juguem amb això no només el nostre creixement econòmic, sinó la viabilitat de la nostra societat. I, cap a dins, han d'afavorir aquesta cultura que converteix l'empresa en una comunitat de persones, comptant, per a això, amb tothom. ■

Professor del IESE.

